

ПРО КОМПАКТНІ ТОПОЛОГІЇ НА НАПІВГРУПІ СКІНЧЕННИХ ЧАСТКОВИХ ПОРЯДКОВИХ ІЗОМОРФІЗМІВ ОБМЕЖЕНОГО РАНГУ НЕСКІНЧЕННОЇ ЛІНІЙНО ВПОРЯДКОВАНОЇ МНОЖИНИ

Олег Гутік, Максим Щипель

АНОТАЦІЯ. Ми досліджуємо топологізацію напівгрупи $\mathcal{A}_n(L)$ скінченних часткових порядкових ізоморфізмів обмеженого рангу нескінченної лінійно впорядкованої множини $(L, \leq)$. Зокрема, доведено, що кожна T_1 ліво-топологічна (право-топологічна) напівгрупа $\mathcal{A}_n(L)$ є цілком гаусдорфовим, урисонівським, цілком відокремлюваним, розрідженим простором. Доведено, що на напівгрупі $\mathcal{A}_n(L)$ існує єдина гаусдорфова зліченно компактна (псевдокомпактна) трансляційно-неперервна топологія, яка є компактною, а також, що компактифікація Бора гаусдорфової топологічної напівгрупи $\mathcal{A}_n(L)$ є тривіальною напівгрупою.

Oleg Gutik, Maksym Shchypel, On compact topologies on the semigroup of finite partial order isomorphisms of a bounded rank of an infinite linear ordered set.

We study topologization of the semigroup $\mathcal{A}_n(L)$ of finite partial order isomorphisms of a bounded rank of an infinite linear ordered set $(L, \leq)$. In particular we show that every T_1 left-topological (right-topological) semigroup $\mathcal{A}_n(L)$ is a completely Hausdorff, Urysohn, totally separated, scattered space. We prove that on the semigroup $\mathcal{A}_n(L)$ admits a unique Hausdorff countably compact (pseudocompact) shift-continuous topology which is compact, and the Bohr compactification of a Hausdorff topological semigroup $\mathcal{A}_n(L)$ is the trivial semigroup.

1. ВСТУП

У цій праці ми користуємося термінологією з монографій [5–7, 9, 15–17].

Якщо визначене часткове відображення $\alpha: X \rightarrow Y$ з множини X у множину Y , то через $\text{dom } \alpha$ і $\text{ran } \alpha$ будемо позначати його *область визначення* та *область значень*, відповідно, а через $(x)\alpha$ і $(A)\alpha$ — образи елемента $x \in \text{dom } \alpha$ та підмножини $A \subseteq \text{dom } \alpha$ при частковому відображенні α , відповідно. Також через $\text{rank } \alpha$ будемо позначати ранг часткового відображення $\alpha: X \rightarrow Y$, тобто $\text{rank } \alpha = |\text{dom } \alpha|$.

Нехай $(X, \leq)$ — частково впорядкована множина. Для довільного елемента x з $(X, \leq)$ позначимо

$$\uparrow_{\leq} x = \{y \in X : x \leq y\}, \quad \downarrow_{\leq} x = \{y \in X : y \leq x\} \quad \text{і} \quad \downarrow_{\leq}^{\circ} x = \downarrow_{\leq} x \setminus \{x\}.$$

Надалі через $E(S)$ позначатимемо множину ідемпотентів напівгрупи S . Напівгрупа ідемпотентів називається *в'язкою*, а комутативна напівгрупа ідемпотентів — *напівграткою*.

Якщо S — напівгрупа, то на $E(S)$ визначено частковий порядок: $e \preceq f$ тоді і лише тоді, коли $ef = fe = e$. Так означений частковий порядок на $E(S)$ називається *природним*.

Напівгрупа S називається *інверсною*, якщо для довільного елемента $s \in S$ існує єдиний елемент $s^{-1} \in S$ такий, що $ss^{-1}s = s$ і $s^{-1}ss^{-1} = s^{-1}$ [2]. В інверсній напівгрупі S вище означений елемент s^{-1} називається *інверсним до s* .

Означимо відношення $\preceq$ на інверсній напівгрупі S так: $s \preceq t$ тоді і лише тоді, коли $s = te$, для деякого ідемпотента $e \in S$. Так означений частковий порядок називається *природним частковим*

Date: 31 грудня 2024 р.

2020 *Mathematics Subject Classification*. 22M15, 54A10, 54D10, 54D30, 54H10.

Key words and phrases. Інверсна напівгрупа, частковий порядковий ізоморфізм, напівтопологічна напівгрупа, компактний, зліченно компактний, псевдокомпактний, цілком відокремлюваний, розріджений, компактифікація Бора.

порядком на інверсній напівгрупі S [2]. Очевидно, що звуження природного часткового порядку $\preceq$ на інверсній напівгрупі S на її в'язку $E(S)$ є природним частковим порядком на $E(S)$.

Через $\mathcal{I}(X)$ позначимо множину всіх часткових взаємно однозначних перетворень множини X разом з такою напівгруповою операцією

$$x(\alpha\beta) = (x\alpha)\beta, \quad \text{якщо } x \in \text{dom}(\alpha\beta) = \{y \in \text{dom } \alpha : y\alpha \in \text{dom } \beta\}, \quad \text{для } \alpha, \beta \in \mathcal{I}_\lambda.$$

Напівгрупа $\mathcal{I}(X)$ називається *симетричною інверсною напівгруповою* або *симетричним інверсним моноїдом* над множиною X (див. [6]). Симетрична інверсна напівгрупа введена В. В. Вагнером у працях [1, 2] і вона відіграє важливу роль у теорії напівгруп. Надалі, якщо для $\alpha, \beta \in \mathcal{I}(X)$ виконуються умови $\text{dom } \alpha \subseteq \text{dom } \beta$ і $(x)\beta = (x)\alpha$ для довільного $x \in \text{dom } \alpha$, то будемо писати $\alpha \subseteq \beta$. Для довільного натурального числа n позначимо $\mathcal{I}^n(X) = \{\alpha \in \mathcal{I}(X) : \text{rank } \alpha \leq n\}$. Напівгрупа $\mathcal{I}^n(X)$ називається *симетричною інверсною напівгруповою* або *симетричним інверсним моноїдом рангу $\leq n$* над множиною X [3, 10, 14]. Очевидно, що $\mathcal{I}^n(X)$ — інверсна піднапівгрупа в $\mathcal{I}(X)$, більше того $\mathcal{I}^n(X)$ — ідеал в $\mathcal{I}(X)$.

Надалі будемо вважати, що $(L, \leq)$ — нескінченна лінійно впорядкована множина. Для елементів $x, y \in L$ умову $x \leq y$ і $x \neq y$ записуватимемо так: $x < y$. Елемент $\alpha \in \mathcal{I}(L)$ називається *частковим порядковим ізоморфізмом*, якщо для довільних $x_1, x_2 \in \text{dom } \alpha$ з $x_1 \leq x_2$ випливає $(x_1)\alpha \leq (x_2)\alpha$. Позаяк $\leq$ — лінійний порядок на L , то для $\alpha \in \mathcal{I}(L)$ і для довільних $x_1, x_2 \in \text{dom } \alpha$ з $(x_1)\alpha \leq (x_2)\alpha$ випливає $x_1 \leq x_2$. Очевидно, що композиція часткових порядкових ізоморфізмів лінійно впорядкованої множини $(L, \leq)$ є частковим порядковим ізоморфізмом, і обернене часткове відображення до часткового порядкового ізоморфізму є знову частковим порядковим ізоморфізмом. Через $\mathcal{O}\mathcal{I}(L)$ позначимо напівгрупу всіх часткових порядкових ізоморфізмів лінійно впорядкованої множини $(L, \leq)$. Очевидно, що $\mathcal{O}\mathcal{I}(L)$ — інверсна напівгрупа симетричного інверсного моноїда $\mathcal{I}(L)$ над множиною L .

Для довільного натурального числа n визначимо

$$\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L) = \{\alpha \in \mathcal{O}\mathcal{I}(L) : |\text{dom } \alpha| \leq n\}.$$

Очевидно, що $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$ — інверсна піднапівгрупа симетричного інверсного моноїда $\mathcal{O}\mathcal{I}(L)$ над множиною L . Надалі напівгрупу $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$ будемо називати *напівгруповою скінченних часткових порядкових ізоморфізмів рангу $\leq n$ лінійно впорядкованої множини $(L, \leq)$* [4]. Далі в тексті, якщо елемент α напівгрупи $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$ відображає x_1 у $y_1, \dots, x_k$ у y_k , де $x_1, \dots, x_k, y_1, \dots, y_k \in L, x_1 < \dots < x_k, y_1 < \dots < y_k, k \leq n$, то записуватимемо так:

$$\alpha = \begin{pmatrix} x_1 & \cdots & x_k \\ y_1 & \cdots & y_k \end{pmatrix}.$$

Порожнє часткове перетворення множини L будемо позначати символом $\mathbf{0}$. Очевидно, що $\mathbf{0}$ — нуль напівгрупи $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$. Очевидно, що $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$ — інверсна піднапівгрупа в $\mathcal{I}^n(L)$, а також, що напівгрупи $\mathcal{I}^1(L)$ і $\mathcal{O}\mathcal{I}_1(L)$ ізоморфні напівгрупі $L \times L$ -матричних одиниць.

У [4] ми досліджували алгебричні властивості напівгрупи $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$. Зокрема описано її ідемпотенти, природний частковий порядок та відношення Гріна на $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$. Доведено, що напівгрупа $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$ стійка та містить щільний ряд ідеалів, а також, що всі конгруенції на напівгрупі $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$ є конгруенціями Ріса.

Нагадаємо, що напівгрупа S із заданою на ній топологією τ називається:

- *ліво-топологічною*, якщо праві внутрішні зсуви в (S, τ) неперервні [17];
- *право-топологічною*, якщо ліві внутрішні зсуви в (S, τ) неперервні [17];
- *напівтопологічною*, якщо напівгрупова операція на (S, τ) нарізно неперервна [17];
- *топологічною*, якщо напівгрупова операція на (S, τ) неперервна [5].

Топологія τ на напівгрупі S називається:

- *ліво-неперервною*, якщо (S, τ) — ліво-топологічна напівгрупа;
- *право-неперервною*, якщо (S, τ) — право-топологічна напівгрупа;
- *трансляційно-неперервною*, якщо (S, τ) — напівтопологічна напівгрупа;

- *напівгруповою*, якщо (S, τ) — топологічна напівгрупа.

У цій праці досліджуємо топологізацію напівгрупи $\mathcal{OS}_n(L)$. Зокрема, доведено, що кожна T_1 ліво-топологічна (право-топологічна) напівгрупа $\mathcal{OS}_n(L)$ є цілком гаусдорфовим, урисонівським, цілком відокремлюваним, розрідженим простором. Доведено, що на напівгрупі $\mathcal{OS}_n(L)$ існує єдина гаусдорфова зліченно компактна (псевдокомпактна) трансляційно-неперервна топологія, яка є компактною.

2. ТОПОЛОГІЗАЦІЯ НАПІВГРУПИ $\mathcal{OS}_n(L)$

Нехай α — довільний елемент напівгрупи $\mathcal{OS}_n(L)$. Позначимо

$$\uparrow_{\leq_l} \alpha = \{\beta \in \mathcal{OS}_n(L) : \alpha \alpha^{-1} \beta = \alpha\} \quad \text{і} \quad \uparrow_{\leq_r} \alpha = \{\beta \in \mathcal{OS}_n(L) : \alpha = \beta \alpha^{-1} \alpha\}.$$

З леми 1.4.6 [15] випливає

Лема 1. Для довільного елемента α напівгрупи $\mathcal{OS}_n(L)$ виконується рівність

$$\uparrow_{\leq} \alpha = \uparrow_{\leq_l} \alpha = \uparrow_{\leq_r} \alpha.$$

Лема 2. Для довільного елемента α напівгрупи $\mathcal{OS}_n(L)$ множина $\downarrow_{\leq} \alpha$ скінченна.

Доведення. Зафіксуємо довільний елемент α напівгрупи $\mathcal{OS}_n(L)$. Позаяк α — скінченний частковий порядковий ізоморфізм лінійно впорядкованої множини L , то ототожнивши часткову бієкцію α з її графіком $\text{graph } \alpha$ отримуємо, що α — скінченна підмножина декартового добутку $L \times L$. За твердженням 1(2) з [4], $\beta \in \downarrow_{\leq} \alpha$ тоді і лише тоді, коли $\beta \subseteq \alpha$, а отже, множина $\downarrow_{\leq} \alpha$ скінченна. $\square$

Твердження 1. Нехай τ — ліво-неперервна (право-неперервна) T_1 -топологія на напівгрупі $\mathcal{OS}_n(L)$. Тоді для довільного елемента α напівгрупи $\mathcal{OS}_n(L)$ існує його відкритий окіл $U(\alpha)$ в $(\mathcal{OS}_n(L), \tau)$ такий, що $U(\alpha) \subseteq \uparrow_{\leq} \alpha$.

Доведення. Зафіксуємо довільний відкритий окіл $W(\alpha)$ елемента α в топологічному просторі $(\mathcal{OS}_n(L), \tau)$. Позаяк τ — T_1 -топологія на $\mathcal{OS}_n(L)$, то усі односточкові підмножини в $(\mathcal{OS}_n(L), \tau)$ замкнені, а отже, за лемою 2, не зменшуючи загальності, можемо вважати, що $W(\alpha) \cap \downarrow_{\leq}^{\circ} \alpha = \emptyset$. З неперервності правих зсувів у $(\mathcal{OS}_n(L), \tau)$ випливає, що існує відкритий окіл $U(\alpha)$ елемента α в $(\mathcal{OS}_n(L), \tau)$ такий, що $U(\alpha) \cdot \alpha^{-1} \alpha \subseteq W(\alpha)$. Якщо $U(\alpha) \not\subseteq \uparrow_{\leq} \alpha$, то з властивостей напівгрупової операції в $\mathcal{OS}_n(L)$ та леми 1 випливає, що існує елемент $\chi \in U(\alpha)$ такий, що $\chi \cdot \alpha^{-1} \alpha \neq \alpha$, тобто $\chi \cdot \alpha^{-1} \alpha \in \downarrow_{\leq}^{\circ} \alpha$, а це суперечить вибору околу $W(\alpha)$. З отриманого протиріччя випливає твердження. $\square$

У випадку неперервності лівих зсувів доведення аналогічне. $\square$

Лема 3. Нехай τ — ліво-неперервна (право-неперервна) T_1 -топологія на напівгрупі $\mathcal{OS}_n(L)$. Тоді $\uparrow_{\leq} \alpha$ — відкрито-замкнена підмножина в $(\mathcal{OS}_n(L), \tau)$ для довільного елемента α напівгрупи $\mathcal{OS}_n(L)$.

Доведення. З леми 2 випливає, що $\uparrow_{\leq} \alpha$ — відкрита підмножина в $(\mathcal{OS}_n(L), \tau)$ для довільного елемента α напівгрупи $\mathcal{OS}_n(L)$. Позаяк τ — T_1 -топологія на $\mathcal{OS}_n(L)$, то кожна точка α у топологічному просторі $\mathcal{OS}_n(L)$ є замкненою множиною. Тоді $\uparrow_{\leq} \alpha$ — замкнена підмножина в $(\mathcal{OS}_n(L), \tau)$ як повний прообраз точки α стосовно неперервного правого (лівого) зсуву $\chi \mapsto \chi \cdot \alpha^{-1} \alpha$ ($\chi \mapsto \alpha \alpha^{-1} \cdot \chi$) в $(\mathcal{OS}_n(L), \tau)$. $\square$

Нагадаємо, що топологічний простір X називається:

- *урисонівським*, якщо для довільної пари різних точок $x_1, x_2 \in X$ існує неперервне відображення $f: [0, 1] \rightarrow X$ таке, що $(x_1)f = 0$ і $(x_2)f = 1$ [18];
- *цілком гаусдорфовим*, якщо для довільної пари різних точок $x_1, x_2 \in X$ існують їхні відкриті околу $U(x_1)$ і $U(x_2)$ такі, що $\text{cl}_X(U(x_1)) \cap \text{cl}_X(U(x_2)) = \emptyset$ [20];
- *цілком відокремлюваним*, якщо для довільної пари різних точок $x_1, x_2 \in X$ існують їхні диз'юнктні відкриті околу $U(x_1)$ і $U(x_2)$ такі, що $U(x_1) \cup U(x_2) = X$ [18];

- цілком незв'язним, якщо кожна компонента зв'язності в X є одноелементною [9];
- розрідженим, якщо кожна непорожня підмножина A в X містить ізольовану точку в A [9].

Зауважимо, що кожний цілком відокремлюваний простір є цілком незв'язним, урисонівським і цілком гаусдорфовим [18].

З леми 3 випливає

Твердження 2. *Нехай τ — ліво-неперервна (право-неперервна) T_1 -топологія на напівгрупі $\mathcal{OS}_n(L)$. Тоді $(\mathcal{OS}_n(L), \tau)$ — цілком відокремлюваний простір.*

Твердження 3. *Якщо τ — ліво-неперервна (право-неперервна) T_1 -топологія на напівгрупі $\mathcal{OS}_n(L)$, то $(\mathcal{OS}_n(L), \tau)$ — розріджений простір.*

Доведення. Нехай A — довільна непорожня підмножина в $(\mathcal{OS}_n(L), \tau)$. Позаяк кожен ранг кожного елемента напівгрупи $\mathcal{OS}_n(L)$ обмежений натуральним числом, то існує елемент α в $\mathcal{OS}_n(L)$ такий, що $A \cap \uparrow_{\preceq} \alpha = \{\alpha\}$. Далі скористаємося твердженням 1. $\square$

Лема 4. *Нехай L — лінійно впорядкована множина. Тоді $\uparrow_{\preceq} \alpha \subseteq \mathcal{I}^n(L) \setminus \mathcal{OS}_n(L)$ в $\mathcal{I}^n(L)$ для довільного $\alpha \in \mathcal{I}^n(L) \setminus \mathcal{OS}_n(L)$.*

Доведення. Зафіксуємо довільний елемент $\alpha \in \mathcal{I}^n(L) \setminus \mathcal{OS}_n(L)$. З означень напівгруп $\mathcal{I}^n(L)$ і $\mathcal{OS}_n(L)$ випливає, що $\text{rank } \alpha \geq 2$. Тоді існують такі $x_1, x_2 \in \text{dom } \alpha$, що $x_1 \leq x_2$ і $(x_2)\alpha \leq (x_1)\alpha$. З означення природного часткового порядку на $\mathcal{I}^n(L)$ (див. [3, 14]) випливає, що для довільного $\beta \in \uparrow_{\preceq} \alpha$ виконуються умови $x_1, x_2 \in \text{dom } \beta$ і $(x_2)\alpha, (x_1)\alpha \in \text{ran } \beta$. Позаяк $(x_2)\alpha \leq (x_1)\alpha$, то $\beta \notin \mathcal{OS}_n(L)$, звідки випливає твердження леми. $\square$

Позаяк твердження лем 1, 2 і 3 виконуються і для напівгрупи $\mathcal{I}^n(L)$ (див. [3]), то з леми 4 випливає

Твердження 4. *Нехай τ — ліво-неперервна (право-неперервна) T_1 -топологія на напівгрупі $\mathcal{I}^n(L)$. Тоді $\mathcal{OS}_n(L)$ — замкнена піднапівгрупа в $(\mathcal{I}^n(L), \tau)$.*

Надалі під *топологізовною напівгрупою* будемо розуміти напівгрупу із заданою на ній топологією.

Означення 1 ([11, 19]). Нехай $\mathfrak{S}$ — клас топологізованих напівгруп. Будемо говорити, що (алгебрична) напівгрупа S *алгебрично h -замкнена* в класі $\mathfrak{S}$, якщо S з дискретною топологією є елементом класу $\mathfrak{S}$ і для довільних топологізованої напівгрупи $T \in \mathfrak{S}$ і гомоморфізму $\mathfrak{h}: S \rightarrow T$ образ $(S)\mathfrak{h}$ є замкненою піднапівгрупою в T .

Нагадаємо [10], що нескінченна підмножина D напівгрупи S називається ω -*нестійкою*, якщо $sBUBs \notin D$ для довільних $s \in D$ і нескінченної підмножини B у D . Будемо говорити, що *напівгрупа S має щільний ряд ідеалів* $J_0 \subseteq J_1 \subseteq \dots \subseteq J_m$, $m \in \mathbb{N}$, якщо J_0 — скінченний ідеал в S і $J_k \setminus J_{k-1}$ — ω -нестійка підмножина в S для довільного $k = 1, \dots, m$.

Теорема 2. *Нехай $(L, \leq)$ — нескінченна лінійно впорядкована множина, n — довільне натуральне число. Тоді напівгрупа $\mathcal{OS}_n(L)$ алгебрично h -замкнена в класі гаусдорфових напівтопологічних інверсних напівгруп з неперервною інверсією.*

Доведення. Нехай T — довільна гаусдорфова напівтопологічна інверсна напівгрупа з неперервною інверсією і $\mathfrak{h}: \mathcal{OS}_n(L) \rightarrow T$ — гомоморфізм. Якщо $\mathfrak{h}$ — анулюючий гомоморфізм, то доводити нічого, оскільки кожна точка в гаусдорфовому топологічному просторі T є замкненою множиною. Тому надалі вважатимемо, що $\mathfrak{h}: \mathcal{OS}_n(L) \rightarrow T$ — неанулюючий гомоморфізм. За теоремою 3 з [4] гомоморфний образ $(\mathcal{OS}_n(L))\mathfrak{h}$ є піднапівгрупою в T , яка має щільний ряд ідеалів, а отже, за твердженням 10 з [10] $(\mathcal{OS}_n(L))\mathfrak{h}$ — замкнена піднапівгрупа в T . $\square$

Твердження 5. *Нехай τ — ліво-неперервна (право-неперервна) T_1 -топологія на напівгрупі $\mathcal{OS}_n(L)$. Тоді природний частковий порядок $\preceq$ є замкненим відношенням на $\mathcal{OS}_n(L)$.*

Доведення. Зафіксуємо два довільні різні елементи α і β напівгрупи $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$, які непорівняльні стосовно її природного часткового порядку $\preceq$. Тоді $\alpha \notin \uparrow_{\preceq}\beta$ і $\beta \notin \uparrow_{\preceq}\alpha$. Приймемо $U(\alpha) = \uparrow_{\preceq}\alpha \setminus \uparrow_{\preceq}\beta$ і $U(\beta) = \uparrow_{\preceq}\beta \setminus \uparrow_{\preceq}\alpha$. З леми 3 випливає, що $U(\alpha)$ і $U(\beta)$ — відкрито-замкнені околиці точок α і β в топологічному просторі $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$, відповідно. За побудовою множини $U(\alpha)$ і $U(\beta)$ маємо, що $U(\alpha) \cap U(\beta) = \emptyset$ і для довільних $\gamma \in U(\alpha)$ і $\delta \in U(\beta)$ елементи γ і δ непорівняльні стосовно природного часткового порядку $\preceq$ на напівгрупі $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$. Отже, $(U(\alpha) \times U(\beta)) \cap \preceq = \emptyset$, звідки випливає, що природний частковий порядок $\preceq$ є замкненим відношенням на $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L) \times \mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$ з топологією добутки. $\square$

3. ПРО КОМПАКТНІ ТОПОЛОГІЇ НА НАПІВГРУПІ $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$

Нагадаємо [9], що топологічний простір X називається:

- *компактним*, якщо довільне відкрите покриття простору X містить скінченне підпокриття;
- *зліченно компактним*, якщо довільне зліченне відкрите покриття простору X містить скінченне підпокриття;
- *секвенціально компактним*, якщо X — гаусдорфовий і кожна послідовність точок в X містить збіжну підпослідовність;
- *псевдокомпактним*, якщо X — цілком регулярний і кожна неперервна дійсно визначена функція на X є обмеженою.

За теоремою 5 з [13] нескінченна напівгрупа матричних одиниць не занурюється ізоморфно в довільну гаусдорфову зліченно компактну топологічну напівгрупу. Звідси випливає, що аналогічне твердження справджується для напівгрупи $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$ для довільної нескінченної лінійно впорядкованої множини $(L, \leq)$ і довільного натурального числа n .

За твердженням 10 з [3] топологія τ_c на напівгрупі $\mathcal{I}^n(L)$, породжена базою

$$\mathcal{B} = \{U_\alpha(\alpha_1, \dots, \alpha_k) = \uparrow_{\preceq}\alpha \setminus (\uparrow_{\preceq}\alpha_1 \cup \dots \cup \uparrow_{\preceq}\alpha_k) : \alpha_i \in \uparrow_{\preceq}\alpha, \alpha, \alpha_i \in \mathcal{I}^n(L), i = 1, \dots, k\},$$

гаусдорфова, компактна, трансляційно-неперервна і, крім того, інверсія стосовно неї також є неперервною. Також через τ_c позначимо топологію на напівгрупі $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$, індуовану з топологічного простору $(\mathcal{I}^n(L), \tau_c)$. Очевидно, що топологія τ_c на напівгрупі $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$ породжується базою

$$\mathcal{B}_c = \{U_\alpha(\alpha_1, \dots, \alpha_k) = \uparrow_{\preceq}\alpha \setminus (\uparrow_{\preceq}\alpha_1 \cup \dots \cup \uparrow_{\preceq}\alpha_k) : \alpha_i \in \uparrow_{\preceq}\alpha, \alpha, \alpha_i \in \mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), i = 1, \dots, k\}.$$

З твердженням 10 [3] і твердження 4 випливає

Твердження 6. Для довільного натурального числа n , $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau_c)$ — гаусдорфова компактна напівтопологічна напівгрупа з неперервною інверсією.

Зауваження 1. З леми 3 та означення топології τ_c на напівгрупі $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$ випливає, що для довільної ліво-неперервної (право-неперервної) T_1 -топології τ на $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$ виконується включення $\tau_c \subseteq \tau$.

Теорема 3. Нехай $(L, \leq)$ — нескінченна лінійно впорядкована множина, n — довільне натуральне число і τ — гаусдорфова топологія на напівгрупі $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$. Тоді такі умови еквівалентні:

- (1) $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ — компактна напівтопологічна напівгрупа;
- (2) $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ топологічно ізоморфна $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau_c)$;
- (3) $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ — компактна напівтопологічна напівгрупа з неперервною інверсією;
- (4) $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ — зліченно компактна напівтопологічна напівгрупа;
- (5) $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ — секвенціально компактна напівтопологічна напівгрупа;
- (6) $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ — псевдокомпактна напівтопологічна напівгрупа;
- (7) $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ — компактна ліво-топологічна напівгрупа;
- (8) $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ — компактна право-топологічна напівгрупа;
- (9) $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ — зліченно компактна ліво-топологічна напівгрупа;
- (10) $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ — зліченно компактна право-топологічна напівгрупа;
- (11) $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ — секвенціально компактна ліво-топологічна напівгрупа;
- (12) $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ — секвенціально компактна право-топологічна напівгрупа;

(13) $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ — псевдокомпактна ліво-топологічна напівгрупа;

(14) $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ — псевдокомпактна право-топологічна напівгрупа.

Доведення. Імплікації $(1) \Rightarrow (7)$, $(1) \Rightarrow (8)$, $(2) \Rightarrow (1)$, $(2) \Rightarrow (3)$, $(3) \Rightarrow (1)$, $(4) \Rightarrow (9)$, $(4) \Rightarrow (10)$, $(5) \Rightarrow (11)$. $(5) \Rightarrow (12)$, $(6) \Rightarrow (13)$, $(6) \Rightarrow (14)$, $(11) \Rightarrow (9)$, $(12) \Rightarrow (10)$ очевидні. Імплікації $(1) \Rightarrow (4)$, $(2) \Rightarrow (4)$, $(1) \Rightarrow (6)$ і $(5) \Rightarrow (4)$ випливають з властивостей топологічних просторів (див. [9, глава 3]).

$(7) \Rightarrow (2)$ Із зауваження 1 випливає, що $\tau_c \subseteq \tau$, оскільки τ — гаусдорфова компактна ліво-неперервна топологія на напівгрупі $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$. Тоді скориставшись наслідком 3.1.14 з [9], отримуємо, що $\tau = \tau_c$. Доведення імплікації $(8) \Rightarrow (2)$ аналогічне.

$(9) \Rightarrow (7)$ Нехай τ — гаусдорфова зліченно компактна ліво-неперервна топологія на напівгрупі $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$. Доведення проведемо індукцією по n . Очевидно, що напівгрупа $\mathcal{O}\mathcal{I}_1(L)$ ізоморфна напівгрупі $L \times L$ -матричних одиниць. За лемою 3 $\uparrow_{\leq} \alpha = \{\alpha\}$ — відкрито-замкнена підмножина в $(\mathcal{O}\mathcal{I}_1(L), \tau)$ для довільного ненульового елемента α напівгрупи $\mathcal{O}\mathcal{I}_1(L)$, а отже, з теореми 3.10.3 [9] випливає, що кожен відкритий окіл нуля в $(\mathcal{O}\mathcal{I}_1(L), \tau)$ має скінченне доповнення. Тоді за теоремою 2 [12] ліво-топологічна напівгрупа $(\mathcal{O}\mathcal{I}_1(L), \tau)$ є компактною напівтопологічною напівгрупою.

Далі доведемо, що з того, що для довільного натурального числа $k < n$ зліченно компактна ліво-топологічна напівгрупа $(\mathcal{O}\mathcal{I}_k(L), \tau)$ є компактною, випливає, що зліченно компактна напівгрупа $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ також є компактною. З леми 3 випливає, що $\mathcal{O}\mathcal{I}_{n-1}(L)$ — замкнена піднапівгрупа в $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$, а тоді за теоремою 3.10.4 [9] маємо, що $\mathcal{O}\mathcal{I}_{n-1}(L)$ — зліченно компактний підпростір у $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$. Скориставшись припущенням індукції, отримуємо, що піднапівгрупа $\mathcal{O}\mathcal{I}_{n-1}(L)$ в $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ компактна. Припустимо, що простір $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ не є компактним. Тоді існує відкрите покриття $\mathcal{U}$ простору $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$, що не містить скінченне підпокриття. З компактності підпростору $\mathcal{O}\mathcal{I}_{n-1}(L)$ в $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ випливає існування скінченної підсім'ї $\mathcal{U}_0$ в $\mathcal{U}$, яка є покриттям простору $\mathcal{O}\mathcal{I}_{n-1}(L)$. Тоді $\bigcup \mathcal{U}_0 \supseteq \mathcal{O}\mathcal{I}_{n-1}(L)$, однак за припущенням множина $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L) \setminus \bigcup \mathcal{U}_0$ нескінченна та замкнена в $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$. За лемою 3 усі точки множини $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L) \setminus \mathcal{O}\mathcal{I}_{n-1}(L)$, а отже, і множини $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L) \setminus \bigcup \mathcal{U}_0$, є ізольованими в $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$. Отже, топологічний простір $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ містить нескінченну зліченну замкнену множину ізольованих точок, а це суперечить тому, що він є зліченно компактним (див. теорему 3.10.3 в [9]). З отриманого протиріччя випливає наша імплікація. Доведення імплікацій $(4) \Rightarrow (1)$ і $(10) \Rightarrow (8)$ аналогічні.

$(1) \Rightarrow (5)$ За твердженням 3 топологічний простір $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ є розрідженим. Позаяк кожен зліченно компактний розріджений T_3 -простір, а отже, і гаусдорфівий компактний розріджений простір, є секвенціально компактним (див. [21, теорема 5.7]), то $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ є секвенціально компактним простором. Доведення імплікацій $(7) \Rightarrow (11)$ і $(8) \Rightarrow (12)$ аналогічні.

$(13) \Rightarrow (7)$ Нехай τ — псевдокомпактна ліво-неперервна топологія на напівгрупі $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$. Провівши аналогічні міркування доведення індукцією по n , як і в доведенні імплікації $(9) \Rightarrow (7)$, отримуємо, що топологічний простір $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ містить нескінченну зліченну замкнену множину ізольованих точок $\{\alpha_i : i \in \omega\} = \mathcal{O}\mathcal{I}_n(L) \setminus \bigcup \mathcal{U}_0$. Означимо відображення $f: (\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau) \rightarrow \mathbb{R}$ у множину дійсних чисел $\mathbb{R}$ зі звичайною топологією за формулою

$$(\alpha)f = \begin{cases} -1, & \text{якщо } \alpha \in \bigcup \mathcal{U}_0; \\ i, & \text{якщо } \alpha = \alpha_i \text{ для деякого } i \in \omega. \end{cases}$$

Очевидно, що так означене відображення f неперервне та необмежене, а це суперечить псевдокомпактності простору $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$. З отриманого протиріччя випливає наша імплікація. Доведення імплікацій $(6) \Rightarrow (1)$ і $(14) \Rightarrow (8)$ аналогічні. $\square$

З теореми 3 та теореми 1 [3] випливає такий наслідок.

Наслідок 1. Нехай $(L, \leq)$ — нескінченна лінійно впорядкована множина, n — довільне натуральне число. На напівгрупі $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$ існує єдина гаусдорфова компактна трансляційно-неперервна топологія, яка єдиним чином продовжується до гаусдорфової компактної трансляційно-неперервної топології на напівгрупі $\mathcal{I}^n(L)$.

Зауваження 2. Зауважимо, що еквівалентність тверджень (1) – (14) теореми 3 для напівгрупи $\mathcal{I}^n(L)$ доводиться аналогічно.

Нагадаємо [9], що топологічний простір X називається:

- *локально компактним*, якщо кожна його точка x має відкритий окіл $U(x)$ з компактним замиканням $\overline{U(x)}$;
- *нуль-вимірним*, якщо в X існує база, що складається з відкрито-замкнених підмножин.

Твердження 7. Нехай τ – ліво-неперервна (право-неперервна) локально компактна T_1 -топологія на напівгрупі $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$. Тоді $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ – нуль-вимірний простір.

Доведення. З твердження 2 випливає, що топологічний простір $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ є цілком гаусдорфовим, а отже, за теоремою 3.3.1 з [9] $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ є цілком регулярним простором.

Зафіксуємо довільну точку $\alpha \in \mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$. Нехай $U(\alpha)$ – відкритий окіл точки α в просторі $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ з компактним замиканням $\overline{U(\alpha)}$. Тоді за лемою 3 маємо, що $V(\alpha) = \uparrow_{\approx} \alpha \cap U(\alpha)$ – відкритий окіл точки α з компактним замиканням $\overline{V(\alpha)} = \uparrow_{\approx} \alpha \cap \overline{U(\alpha)}$. Якщо $\overline{V(\alpha)} \setminus V(\alpha) = \emptyset$, то доводити нічого. Тому будемо вважати, що $\overline{V(\alpha)} \setminus V(\alpha) \neq \emptyset$. За лемою 3 сім'я $\mathcal{U} = \{\uparrow_{\approx} \beta : \beta \in \overline{V(\alpha)} \setminus V(\alpha)\}$ є відкритим покриттям множини $\overline{V(\alpha)} \setminus V(\alpha)$. Позаяк множина $\overline{V(\alpha)} \setminus V(\alpha)$ компактна, то $\mathcal{U}$ містить скінченне підпокриття $\mathcal{U}_0 = \{\uparrow_{\approx} \beta_1, \dots, \uparrow_{\approx} \beta_k\}$. Тоді за побудовою множина

$$W(\alpha) = \overline{V(\alpha)} \setminus (\uparrow_{\approx} \beta_1 \cup \dots \cup \uparrow_{\approx} \beta_k) = V(\alpha) \setminus (\uparrow_{\approx} \beta_1 \cup \dots \cup \uparrow_{\approx} \beta_k)$$

містить точку α , і за лемою 3 є її відкрито-замкненим околком. Очевидно, що $W(\alpha) \subseteq U(\alpha)$. Звідси випливає, що топологічний простір $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau)$ має відкрито-замкнену базу, а отже, є нуль-вимірним. $\square$

З наступного прикладу випливає, що для довільного натурального числа n у локально компактному випадку з неперервності правих (лівих) зсувів не випливає нарізна неперервність напівгрупової операції на топологізованій напівгрупі $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$.

Приклад 1. Для довільного елемента $x \in L$ позначимо $\mathcal{L}^x = \{\alpha = \begin{pmatrix} x \\ y \end{pmatrix} : y \in L\}$. Очевидно, що $\mathcal{L}^x \subseteq \mathcal{O}\mathcal{I}_1(L)$ для довільного $x \in L$. Зафіксуємо довільний елемент $x_0 \in L$. Топологію τ^{x_0} на $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$ визначимо так:

- (1) усі ненульові елементи напівгрупи $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$ є ізольованими точками в просторі $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau^{x_0})$;
- (2) сім'я $\mathcal{B}^{x_0} = \{U_{\alpha_1, \dots, \alpha_k}^{x_0} = \{\mathbf{0}\} \cup \mathcal{L}^{x_0} \setminus \{\alpha_1, \dots, \alpha_k\} : \alpha_1, \dots, \alpha_k \in \mathcal{L}^{x_0}\}$ є базою топології τ^{x_0} в нулі $\mathbf{0}$ напівгрупи $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$.

Очевидно, що $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau^{x_0})$ – локально компактний гаусдорфовий топологічний простір. Ліві зсуви в топологізованій напівгрупі $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau^{x_0})$ не є неперервними, оскільки $\alpha \cdot U_{\alpha_1, \dots, \alpha_k}^{x_0} \not\subseteq U_{\alpha'_1, \dots, \alpha'_p}^{x_0}$ для довільних $\alpha_1, \dots, \alpha_k, \alpha'_1, \dots, \alpha'_p \in \mathcal{L}^{x_0}$ у випадку, коли $\text{dom } \alpha \neq \text{ran } \alpha = \{x_0\}$. Однак, $U_{\beta}^{x_0} \cdot \alpha = \{\mathbf{0}\}$, де $\beta = \begin{pmatrix} x_0 \\ y \end{pmatrix}$ і $y \notin \text{dom } \alpha$, звідки випливає, що праві зсуви в $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau^{x_0})$ є неперервними, оскільки всі ненульові елементи напівгрупи $\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L)$ є ізольованими точками в просторі $(\mathcal{O}\mathcal{I}_n(L), \tau^{x_0})$.

Нехай X – непорожня множина та $\emptyset \notin X \times X$. На $\mathfrak{B}_X = X \times X \sqcup \{\emptyset\}$ означимо напівгрупову операцію так:

$$(x, y) \cdot (u, v) = \begin{cases} (x, v), & \text{якщо } y = u; \\ \emptyset, & \text{якщо } y \neq u \end{cases} \quad \text{і} \quad (x, y) \cdot \emptyset = \emptyset \cdot (x, v) = \emptyset \cdot \emptyset = \emptyset,$$

де $x, y, u, v \in X$. Множина $\mathfrak{B}_X$ з вище означеною напівгруповою операцією називається *напівгруповою $X \times X$ -матричних одиниць* [6], а у випадку, коли множина X нескінченна, то будемо говорити, що $\mathfrak{B}_X$ – *нескінченна напівгрупа матричних одиниць*. Очевидно, що напівгрупи $\mathcal{I}^1(L)$ і $\mathcal{O}\mathcal{I}_1(L)$ ізоморфні напівгрупі $L \times L$ -матричних одиниць.

Нагадаємо [6], що гомоморфізм з напівгрупи S у напівгрупу T називається *анулюючим*, якщо існує такий елемент $t_0 \in T$, що $(s)\mathfrak{h} = t_0$ для всіх $s \in S$.

Лема 5. Нехай $(L, \leq)$ — нескінченна лінійно впорядкована множина, n — довільне натуральне число і S — напівгрупа. Якщо $\mathfrak{h}: \mathcal{O}\mathcal{S}_n(L) \rightarrow S$ — неанулюючий гомоморфізм, то образ $(\mathcal{O}\mathcal{S}_n(L))\mathfrak{h}$ містить напівгрупу, яка ізоморфна нескінченній напівгрупі матричних одиниць.

Доведення. Якщо гомоморфізм $\mathfrak{h}: \mathcal{O}\mathcal{S}_n(L) \rightarrow S$ ін'єктивний, то образ $(\mathcal{O}\mathcal{S}_1(L))\mathfrak{h}$ ізоморфний напівгрупі $\mathcal{O}\mathcal{S}_1(L)$, а отже, $(\mathcal{O}\mathcal{S}_n(L))\mathfrak{h}$ містить напівгрупу, яка ізоморфна нескінченній напівгрупі матричних одиниць. Тому надалі будемо вважати, що гомоморфізм $\mathfrak{h}$ не є ін'єктивним. Тоді гомоморфізм $\mathfrak{h}$ породжує на напівгрупі $\mathcal{O}\mathcal{S}_n(L)$ конгруенцію $\mathcal{C}_{\mathfrak{h}}$. За теоремою 2 з [4] кожна конгруенція на напівгрупі $\mathcal{O}\mathcal{S}_n(L)$ є конгруенцією Ріса, а отже, конгруенція $\mathcal{C}_{\mathfrak{h}}$ породжується ідеалом $I_k = \mathcal{O}\mathcal{S}_k(L)$ для деякого натурального числа $k \in \{1, \dots, n-1\}$. Тоді для довільних $\alpha, \beta \in \mathcal{O}\mathcal{S}_{k+1}(L)$ і $\gamma \in \mathcal{O}\mathcal{S}_k(L)$ з визначення напівгрупової операції на $\mathcal{O}\mathcal{S}_n(L)$ випливає, що $\alpha\beta \in \mathcal{O}\mathcal{S}_{k+1}(L)$ у випадку $\text{ran } \alpha = \text{dom } \beta$, і $\alpha\beta \in \mathcal{O}\mathcal{S}_k(L)$ у випадку $\text{ran } \alpha \neq \text{dom } \beta$, і $\alpha\gamma, \gamma\alpha \in \mathcal{O}\mathcal{S}_k(L)$. Отже, гомоморфний образ $(\mathcal{O}\mathcal{S}_{k+1}(L))\mathfrak{h}$ містить напівгрупу ізоморфну нескінченній напівгрупі матричних одиниць, оскільки образ $(\mathcal{O}\mathcal{S}_k(L))\mathfrak{h}$ є нулем піднапівгрупи $(\mathcal{O}\mathcal{S}_n(L))\mathfrak{h}$. $\square$

За теоремою 6 з [13] кожен гомоморфізм з нескінченної напівгрупи матричних одиниць у гаусдорфову зліченно компактну топологічну напівгрупу є анулюючим. Отже, леми 5 випливає така теорема.

Теорема 4. Нехай $(L, \leq)$ — нескінченна лінійно впорядкована множина, n — довільне натуральне число. Тоді кожен гомоморфізм $\mathfrak{h}: \mathcal{O}\mathcal{S}_n(L) \rightarrow S$ у гаусдорфову зліченно компактну топологічну напівгрупу S є анулюючим.

Нагадаємо [8], що *компактифікацією Бора* топологічної напівгрупи S називається пара $(\mathfrak{b}, \mathbf{B}(S))$ така, що $\mathbf{B}(S)$ — компактна напівгрупа, $\mathfrak{b}: S \rightarrow \mathbf{B}(S)$ — неперервний гомоморфізм, і якщо $\mathfrak{g}: S \rightarrow T$ — неперервний гомоморфізм напівгрупи S у компактну напівгрупу T , то існує єдиний неперервний гомоморфізм $\mathfrak{f}: \mathbf{B}(S) \rightarrow T$ такий, що діаграма

$$\begin{array}{ccc} S & \xrightarrow{\mathfrak{b}} & \mathbf{B}(S) \\ \mathfrak{g} \downarrow & \nearrow \mathfrak{f} & \\ T & & \end{array}$$

комутативна.

З теорема 4 випливає

Теорема 5. Нехай $(L, \leq)$ — нескінченна лінійно впорядкована множина, n — довільне натуральне число. Тоді компактифікація Бора гаусдорфової топологічної напівгрупи $\mathcal{O}\mathcal{S}_n(L)$ є тривіальною напівгрупою.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] В. В. Вагнер, *К теории частных преобразований*, ДАН СССР **84** (1952), 653–656. [1](#)
- [2] В. В. Вагнер, *Обобщенные группы*, ДАН СССР **84** (1952), 1119–1122. [1](#)
- [3] О. Гутік, А. Рейтер, *Про напівтопологічні симетричні інверсні півгрупи обмеженого скінченного рангу*, Вісник Львів. ун-ту. Сер. мех.-мат. **72** (2010), 94–106. [1](#), [2](#), [3](#), [3](#)
- [4] О. В. Гутік, М. Р. Щипель, *Напівгрупа скінченних часткових порядкових ізоморфізмів обмеженого рангу нескінченної лінійно впорядкованої множини*, Буковинський математичний журнал **12** (2024), по. 2, 60–68. DOI: 10.31861/bmj2024.02.05. [1](#), [2](#), [2](#), [3](#)
- [5] J. H. Carruth, J. A. Hildebrandt, and R. J. Koch, *The theory of topological semigroups*, Vol. I, Marcel Dekker, Inc., New York and Basel, 1983. [1](#)
- [6] A. H. Clifford and G. B. Preston, *The Algebraic Theory of Semigroups*, Vol. I, Amer. Math. Soc. Surveys **7**, Providence, R.I., 1961. [1](#), [3](#)
- [7] A. H. Clifford and G. B. Preston, *The Algebraic Theory of Semigroups*, Vol. II, Amer. Math. Soc. Surveys **7**, Providence, R.I., 1967. [1](#)
- [8] K. DeLeeuw, and I. Glicksberg, *Almost-periodic functions on semigroups*, Acta Math. **105** (1961), 99–140. [3](#)
- [9] R. Engelking, *General topology*, 2nd ed., Heldermann, Berlin, 1989. [1](#), [2](#), [3](#), [3](#), [3](#), [3](#)

- [10] O. Gutik, J. Lawson, and D. Repovš, *Semigroup closures of finite rank symmetric inverse semigroups*, Semigroup Forum **78** (2009), no. 2, 326–336. DOI: 10.1007/s00233-008-9112-2 [1](#), [2](#), [2](#)
- [11] O. Gutik and K. Pavlyk, *Topological Brandt λ -extensions of absolutely H -closed topological inverse semigroups*, Вісник Львів. ун-ту. Сер. мех.-мат. **61** (2003), 98–105. [1](#)
- [12] O. Gutik and K. Pavlyk, *Topological semigroups of matrix units*, Algebra Discrete Math. (2005), no. 3, 1–17. [3](#)
- [13] O. Gutik, K. Pavlyk, and A. Reiter, *Topological semigroups of matrix units and countably compact Brandt λ^0 -extensions*, Матем. Студії **32** (2009), no. 2, 115–131. [3](#), [3](#)
- [14] O. V. Gutik and A. R. Reiter, *Symmetric inverse topological semigroups of finite rank $\leq n$* , Мат. методи фіз.-мех. поля **52** (2009), no. 3, 7–14; reprinted version: J. Math. Sci. **171** (2010), no. 4, 425–432. DOI: 10.1007/s10958-010-0147-z [1](#), [2](#)
- [15] M. Lawson, *Inverse Semigroups. The Theory of Partial Symmetries*, Singapore: World Scientific, 1998. [1](#), [2](#)
- [16] M. Petrich, *Inverse Semigroups*, John Wiley & Sons, New York, 1984. [1](#)
- [17] W. Ruppert, *Compact semitopological semigroups: an intrinsic theory*, Lect. Notes Math., **1079**, Springer, Berlin, 1984. DOI: 10.1007/BFb0073675 [1](#)
- [18] L. A. Steen and J. A. Seebach, jun., *Counterexamples in topology*, Reprint of the 2nd ed. Dover Publications, Mineola, NY, 1995. [2](#)
- [19] J. W. Stepp, *Algebraic maximal semilattices*, Pacific J. Math. **58** (1975), то. 1, 243–248. [1](#)
- [20] P. Urysohn, *Über die Mächtigkeit der zusammenhängenden Mengen*, Math. Ann. **94** (1925), 262–295. DOI: 10.1007/BF01208659 [2](#)
- [21] J. E. Vaughan, *Countably compact and sequentially compact spaces*, Handbook of Set-Theoretic Topology, K. Kunen and J. E. Vaughan (eds.), North-Holland, Amsterdam, 1984, pp. 569–602. DOI: 10.1016/B978-0-444-86580-9.50015-X [3](#)

Львівський національний університет ім. Івана Франка, Університетська 1, Львів, 79000, Україна
 Email address: oleg.gutik@lnu.edu.ua, maksym.shchypel@lnu.edu.ua